Europski parlament
2019-2024

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost

2023/2115(INI)

14.9.2023

NACRT IZVJEŠĆA

o rodnim aspektima povećanja troškova života i utjecaja energetske krize
(2023/2115(INI))

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost

Izvjestiteljica: Alice Kuhnke

PR_INI

SADRŽAJ

Stranica

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽENJE 10

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o rodnim aspektima povećanja troškova života i utjecaja energetske krize (2023/2115(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir članak 2., članak 3. stavak 1. i članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji,

– uzimajući u obzir članke 8., 9., 10., 119., 122., 127., 151., 153. stavak 2., 156., 157., 191. i 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine odredbe o socijalnim pravima i ravnopravnosti žena i muškaraca,

– uzimajući u obzir Program održivog razvoja UN-a do 2030., načelo da „nitko ne smije biti zapostavljen”, a posebno cilj br. 1 održivog razvoja o iskorjenjivanju siromaštva, cilj br. 5 o postizanju rodne ravnopravnosti i poboljšanju životnih uvjeta za žene te cilj br. 8 o postizanju održivog gospodarskog rasta,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025.” (COM(2020)0152)[1],

– uzimajući u obzir Izjavu iz Versaillesa čelnika država ili vlada od 11. ožujka 2022., a posebno obvezu „poboljšanja sigurnosti opskrbe hranom smanjenjem ovisnosti o ključnim uvezenim poljoprivrednim proizvodima i sirovinama, posebno povećanjem proizvodnje biljnih proteina u EU-u”,

– uzimajući u obzir Direktivu 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ[2],

– uzimajući u obzir Direktivu 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskoj učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ[3],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora[4],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU[5],

[1] https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_hr
[2] SL L 211, 14.8.2009., str. 94.
[3] SL L 315, 14.11.2012., str. 1.
[4] SL L 328, 21.12.2018., str. 82.
[5] SL L 158, 14.6.2019., str. 125.

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost[6],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2023/970 Europskog parlamenta i Vijeća o jačanju primjene načela jednakih plaća muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti plaća i provedbenih mehanizama[7],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2022. o društvenim i gospodarskim posljedicama ruskog rata u Ukrajini na EU – jačanje sposobnosti EU-a za djelovanje[8],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 05. srpnja 2022. o siromaštvu žena u Europi[9],

– uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda od 26. svibnja 2021. naslovljeno „Uključivanje rodno osviještene politike u proračun EU-a: vrijeme je da se riječi pretoče u djela”[10],

– uzimajući u obzir Preporuku Komisije (EU) 2020/1563 od 14. listopada 2020. o energetskom siromaštvu[11],

– uzimajući u obzir podatke Međunarodne agencije za energiju o cijenama energije i porezima za krajnju potrošnju[12],

– uzimajući u obzir izvješće Međunarodnog monetarnog fonda iz listopada 2022. naslovljeno „The Fog of War Clouds the European Outlook” (Magla rata zamagljuje europsku perspektivu)[13],

– uzimajući u obzir studiju Eurostata iz 2022. naslovljenu „Living conditions in Europe” (Životni uvjeti u Europi)[14],

– uzimajući u obzir informativni dokument Eurostata od 10. veljače 2022. naslovljen „Energy prices on the rise in the euro area in 2021.” (Cijene energije u porastu u europodručju u 2021.)[15],

– uzimajući u obzir izvješće Eurofounda od 28. listopada 2022. naslovljeno „The cost-of-living crisis and energy poverty in the EU: Social impact and policy responses –

---

[6] SL L 57, 18.2.2021., str. 17.
[7] SL L 132, 17.5.2023., str. 21.
[8] SL C 479, 16.12.2022., str. 75.
[9] SL C 47, 7.2.2023., str. 2.
[10] Europski revizorski sud, „Uključivanje rodno osviještene politike u proračun EU-a: vrijeme je da se riječi pretoče u djela”, 26. svibnja 2021., https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_10/SR_Gender_mainstreaming_HR.pdf
[11] SL L 357, 27.10.2020., str. 35.
[12] Međunarodna agencija za energiju „End-Use Prices Data Explorer“, 28. travnja 2023., https://www.iea.org/data-and-statistics/data-tools/energy-prices-data-explorer?tab=Overview.
[13] Međunarodni monetarni fond, „The Fog of War Clouds the European Outlook“ (Magla rata zamagljuje europsku perspektivu), listopad 2022. https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/REO/EUR/2022/October/English/text.ashx.
[14] Eurostat, „Living conditions in Europe” (Životni uvjeti u Europi), 2022., https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe.
[15] Eurostat, „Energy prices on the rise in the euro area in 2021“ (Cijene energije u porastu u europodručju u 2021.), 10. veljače 2022., https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20220210-2.

Background paper“ (Kriza troškova života i energetsko siromaštvo u EU: društveni utjecaj i politički odgovori – popratni dokument)[16],

– uzimajući u obzir indekse rodne ravnopravnosti Europskog instituta za ravnopravnost spolova za 2021. i 2022.[17],

– uzimajući u obzir istraživanje Eurobarometra iz jeseni 2022[18].,

– uzimajući u obzir studiju naslovljenu „Gender perspective on access to energy in the EU” (Rodna perspektiva o pristupu energiji u Eu-u) koju je 18. prosinca 2017. objavila Glavna uprava za unutarnju politiku Unije[19],

– uzimajući u obzir kratko izvješće naslovljeno „Gender Aspects of Energy Poverty” (Rodni aspekti energetskog siromaštva), koju je objavila Glavna uprava za unutarnju politiku 1. ožujka 2023.[20],

– uzimajući u obzir studiju naslovljenu „The Gender Dimension and Impact of the Fit for 55 Package” (Rodna dimenzija i utjecaj paketa 2Spremni za 55 %“), koju je 6. prosinca 2022. objavila Glavna uprava za unutarnju politiku [21],

– uzimajući u obzir kratko izvješće naslovljeno „Energy poverty in the EU” (Energetsko siromaštvo u EU-u), koje je 18. rujna 2023. objavila Glavna uprava za unutarnju politiku[22],

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost od 12. svibnja 2022. o prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o energetskoj učinkovitosti,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za razvoj od 7. travnja 2021. o utjecaju klimatskih promjena na ranjivo stanovništvo zemalja u razvoju i mišljenje Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost od 2. listopada 2020.,

---

[16] Eurofound, „The cost-of-living crisis and energy poverty in the EU: Social impact and policy responses – Background paper“ (Kriza troškova života i energetsko siromaštvo u EU: društveni utjecaj i politički odgovori – popratni dokument), 28. listopada 2022., https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef22077en.pdf.

[17] Europski institut za ravnopravnost spolova, „Indeks ravnopravnosti spolova za 2021.”, https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021. i „Indeks ravnopravnosti spolova za 2022.”, https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2022.

[18] Europska unija, „EP Autumn 2022 Survey: Parlemeter“ (Istraživanje EP-a jesen 2022.: Parlemeter), siječanj 2023. https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2932.

[19] Studija „‘Gender perspective on access to energy in the EU“ (Rodna perspektiva o pristupu energiji u EU-u), Europski parlament, Glavna uprava za unutarnju politiku, Resorni odjel C – prava građana i ustavna pitanja, 18. prosinca 2017., https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU(2017)596816_EN.pdf.

[20] Kratko izvješće „Gender Aspects of Energy Poverty“ (Rodni aspekti energetskog siromaštva), Europski parlament, Glavna uprava za unutarnju politiku, Resorni odjel C – prava građana i ustavna pitanja, 1. ožujka 2023., https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/265960/Briefing_FEMM_IWD_2023_FINAL_EN.pdf.

[21] Studija „The Gender Dimension and Impact of the Fit for 55 Package” (Rodna dimenzija i utjecaj paketa 2Spremni za 55 %“), Europski parlament, Glavna uprava za unutarnje politike Unije, Resorni odjel C – prava građana i ustavna pitanja, 6. Prosinca 2023., https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/736899/IPOL_STU(2022)736899_EN.pdf.

[22] Kratko izvješće „Energy poverty in the EU” (Energetsko siromaštvo u EU-u), Europski parlament, Glavna uprava za službe parlamentarnih istraživanja, 18. rujna 2023., https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733583/EPRS_BRI(2022)733583_EN.pdf.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. o smanjenju nejednakosti s posebnim naglaskom na siromaštvu unatoč zaposlenju[23],

– uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost (A9-0000/2023),

A. budući da je od 2021. inflacija naglo porasla, prvenstveno zbog visokih troškova energije i hrane, a pogoršana je i neopravdanim agresivnim ratom na Ukrajinu; budući da se ne predviđa da će se plaće povećavati jednako brzo kao inflacija, što će dovesti do krize zbog rastućih troškova života; budući da ova kriza ozbiljno ugrožava egzistenciju, zdravlje, dobrobit i pristup stanovanju žena, a istodobno ograničava njihovu kupovnu moć i sposobnost osiguravanja hrane;

B. budući da je Komisija u ožujku 2022. donijela niz mjera nakon Izjave iz Versaillea, čiji je cilj pružanje potpore ukrajinskoj poljoprivrednoj proizvodnji, jačanje otpornosti EU-a i ublažavanje porasta cijena hrane za europske potrošače;

C. budući da su žene u svoj njihovoj raznolikosti nerazmjerno pogođene posljedicama krize zbog rastućih troškova života, budući da su često među najsiromašnijim dijelom stanovništva, te su visoko zastupljene na nesigurnim radnim mjestima, imaju niže prihode zbog razlika u plaćama i mirovinama, te se od njih još uvijek očekuje da obavljaju većinu neplaćenog rada vezanog za skrb, što im ostavlja manje sredstava da se zaštite od negativnog utjecaja krize;

D. budući da klimatske promjene i katastrofe povezane s klimom pogoršavaju krizu zbog rastućih troškova života i rizik od siromaštva; budući da su skupine koje već žive na marginama najteže pogođene nestabilnošću energetskog sustava fosilnih goriva, dok energetske i prehrambene tvrtke ostvaruju rekordnu dobit;

E. budući da energetsko siromaštvo predstavlja veliki izazov za EU, jer si 50 do 125 milijuna osoba ne može priuštiti odgovarajuća sredstva za postizanje ugodne topline u unutarnjim prostorima;

F. budući da žene, posebno samohrani roditelji i one koje su suočene s višedimenzionalnom diskriminacijom na temelju etničke pripadnosti, rase, migracijskog statusa, seksualne orijentacije, invaliditeta ili dobi, veća je vjerojatnost da će zapasti u energetsko siromaštvo; budući da to znači da će tekuća kriza zbog rastućih troškova života pogoršati rodno energetsko siromaštvo u EU-u;

G. budući da ima malo svijesti ili dostupnih podataka o utjecaju energetskog siromaštva na žene u EU-u; budući da Opservatorij EU-a za energetsko siromaštvo u svojem javno dostupnom skupu pokazatelja ne dostavlja podatke razvrstane po spolu; budući da je samo nekoliko država članica donijelo definicije energetskog siromaštva i pokazatelja energetskog siromaštva, koje obično ne uzimaju u obzir spol;

[23] SL C 465, 17.11.2021., str. 62.

H. budući da Komisija nije ispunila svoju obvezu utvrđenu u Strategiji za rodnu ravnopravnost kako bi integrirala rodnu perspektivu u sve glavne inicijative Komisije, uključujući europski zeleni plan i povezane politike;

I. budući da je Komisija dužna promicati rodnu ravnopravnost u skladu s Ugovorima; budući da, međutim, Europski revizorski sud smatra da rodna perspektiva nije uključena u proračun EU-a;

J. budući da zabrinutost u pogledu rodne ravnopravnosti u velikoj mjeri nedostaje u okviru zelene tranzicije i stupova digitalne transformacije Mehanizma za oporavak i otpornost, što predstavlja propuštenu priliku za učinkovitu integraciju rodne ravnopravnosti u klimatske i okolišne ciljeve;

K. budući da politikama i mjerama država članica i EU-a usmjerenima na suzbijanje i ublažavanje učinaka krize zbog rastućih troškova života nedostaje rodna perspektiva; budući da oko dvije trećine mjera koje su države članice uvele radi ublažavanja rastućih stopa inflacije nije usmjereno na određene skupine u ranjivim položajima i da se pružaju samo kratkoročna rješenja umjesto umjesto odgovora koji će doprinijeti socijalno pravednoj i zelenoj tranziciji;

Feminizacija energetskog siromaštva i rodno uvjetovani odgovori na krizu

1. Poziva Komisiju da ispuni obvezu koju je predsjednica von der Leyen preuzela u pogledu promicanja rodne ravnopravnosti u svim političkim pitanjima; poziva na europski zeleni plan te pravednu i socijalno poštenu tranziciju koja će svima koristiti razvojem rodno transformativne višedimenzionalne strategije za rješavanje energetskog siromaštva te povećanjem javnih ulaganja u socijalno, pristupačno i energetski učinkovito stanovanje;

2. Poziva države članice i EU da hitno zajamče cjenovno pristupačne komunalne usluge i hranu kućanstvima s niskim prihodima, a posebno onima koji se suočavaju s višedimenzionalnom diskriminacijom; naglašava da se nitko ne bi trebao smrzavati u zimskim mjesecima ili pregrijavati u vrućim ljetnim mjesecima te poziva države članice i EU da zabrane isključenja dovoda energije;

3. Poziva države članice da povećaju javna ulaganja u politike kojima se izravno ili neizravno nastoji suprotstaviti negativnim učincima krize zbog rastućih troškova života na žene u svoj njihovoj raznolikosti kako bi se zajamčio pristup visokokvalitetnim javnim uslugama za skrb, obrazovanje, zdravstvo, uključujući spolno i reproduktivno zdravlje i prava te stanovanje te zaštitu žrtava rodno uvjetovanog nasilja;

4. Poziva Komisiju da ocijeni i predloži, prema potrebi, nove zakonodavne akte za suzbijanje financijalizacije tržišta stambenih nekretnina i da spriječi špekulante da stanovanje učine nepristupačnim;

5. Ističe da pristup električnoj energiji ima ključnu ulogu u smanjenju siromaštva te u osiguravanju potpunog i jednakog sudjelovanja u društvu; poziva EU i države članice da priznaju pravo na energiju;

6. Poziva glavnu upravu Komisije za energiju da izradi akcijski plan za rodnu ravnopravnost kojim će se osigurati da cjelokupno energetsko zakonodavstvo EU-a,

uključujući pravo na dijeljenje energije kako je navedeno u Direktivi (EU) 2018/2001, integrira rodnu dimenziju i razvija posebne mjere i ciljana sredstva za borbu protiv feminizacije energetskog siromaštva;

7. Poziva Komisiju i države članice da osiguraju uključivanje rodnu i višedimenzionalnu dimenziju u sve programe energetske učinkovitosti i obnovljive električne energije kako bi se pružila potpora građanima koji su najviše pogođeni energetskim siromaštvom;

8. Poziva Komisiju i države članice da od Eurostata zatraže podatke o energetskom siromaštvu razvrstane po spolu; u tom pogledu poziva Opservatorij EU-a za energetsko siromaštvo da te podatke koristi za razvoj i odabir rodno specifičnih pokazatelja koji bi omogućili razvoj politika utemeljenih na dokazima u tom području, u suradnji s Europskim institutom za ravnopravnost spolova, Agencijom Europske unije za temeljna prava i Europskom agencijom za okoliš;

9. Poziva Komisiju da od država članica zahtijeva da u nacionalnim energetskim i klimatskim planovima provedu procjene utjecaja na spolove, među ostalim i u izvješćivanju o energetskom siromaštvu;

Postizanje rodno uključive zelene tranzicije

10. Podsjeća da je zelena tranzicija nužna kako bi se izbjegle ozbiljne buduće krize i povećano siromaštvo; nadalje podsjeća da će zelena tranzicija biti socijalno pravedna samo ako uključuje rodnu perspektivu i jamči jednake mogućnosti za žene i osobe koje se suočavaju s višedimenzionalnom diskriminacijom; stoga poziva Komisiju da imenuje koordinatora EU-a za rodnu i klimatsku politiku s dovoljno osoblja i financijskih sredstava te da u sve politike i zakonodavstvo EU-a uvede procjene utjecaja na spolove, posebno u inicijativama za europski zeleni plan;

11. Ističe da žene imaju stratešku ulogu u zelenoj tranziciji jer su ključni akteri u razvoju održivih i ekološki prihvatljivih obrazaca potrošnje i proizvodnje te u poslovanju i donošenju politika;

12. Žali zbog činjenice da su žene znatno podzastupljene na ključnim položajima za donošenje politika o klimatskim promjenama i okolišu te poziva EU i države članice da osiguraju jednaku i raznoliku zastupljenost na položajima za donošenje odluka u institucijama EU-a, vladinim tijelima i javnim tijelima na svim razinama upravljanja;

13. Poziva Komisiju da smanji rodni jaz u energetskom sektoru i da zajamči da žene imaju jednak pristup tečajevima osposobljavanja o energetskoj učinkovitosti i novim mogućnostima zapošljavanja u energetskom sektoru;

14. Poziva Komisiju i Vijeće da se obvežu na izradu proračuna za rodnu ravnopravnost i da osiguraju njegovu primjenu na cjelokupni proračun EU-a; te da se preporuke Europskog revizorskog suda u potpunosti provedu, među ostalim u pregledu na sredini razdoblja provedbe tekućeg višegodišnjeg financijskog okvira i provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost;

°

° °

15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Kriza zbog rastućih troškova života i energetska kriza – žene su najteže pogođene

Europa trenutačno proživljava krizu zbog rastućih troškova života i energetsku krizu u razmjerima koji su gotovo bez premca u novijoj povijesti. Na cikleome kontinentu ljudi se bore da spoje kraj s krajem i moraju birati između „grijanja ili hrane“.

Početkom 2022., nakon pandemije bolesti COVID, Europska unija bila je usmjerena da se „započne s radom, kako bi Europa postala zelenija, digitalnija i otpornija“[1]. Međutim, 24. veljače Rusija je napala Ukrajinu.

Osim što je rat koji je Rusija povela protiv Ukrajine i njezinih ljudi uzrokovao ogromnu ljudsku patnju, rat je uvelike utjecao na opskrbne lance, uzrokujući rast cijena energije i hrane, a inflacija je porasla. Stope inflacije 2022. potaknule su Europsku središnju banku da po prvi put u 11 godina poveća kamatne stope.

Nažalost, rast inflacije dogodio se prije nego što su se najranjivije društvene skupine uspjele oporaviti od pandemije bolesti COVID, a to je dodatno pogoršalo životne uvjete mnogih europskih građana.

Milijuni kućanstava sada trebaju pomoć zbog ovog povećanja troškova života i povećanja cijena energije. Međutim, ako pogledamo dalje od samih brojeva, siromaštvo ima žensko lice.

Žene diljem Europe suočavaju se s više društveno-gospodarskih izazova i višim razinama siromaštva nego muškarci. Općenito, žene imaju nesigurna radna mjesta, njihova plaća je niža, a vjerojatnije je i da će obavljati neplaćene poslove skrbi o djeci. Kada je riječ o pristupu obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, zapošljavanju i socijalnim uslugama, neke se skupine žena suočavaju s višedimenzionalnim oblicima diskriminacije. Među njima su žene starije od 65 godina, žene s invaliditetom i žene iz etničkih manjina.

Od pandemije bolesti COVID-19 nejednakosti između muškaraca i žena su se povećale, a trenutna kriza zbog rastućih troškova života nerazmjerno pogađa žene zbog njihovog nižeg prosječnog dohotka, loših i neučinkovitih stanova i ovisnosti o socijalnim naknadama. U 2021., prije krize, više od 20 milijuna žena više nego muškaraca živjelo je ispod indeksa granice siromaštva u EU-u. Prema sadašnjoj stopi napretka, EU je najmanje 60 godina daleko od postizanja rodne ravnopravnosti[2].

Ursula von der Leyen obećala je da „nitko neće biti zapostavljen“ ali zaboravila je na zeleni plan

Znamo da žene imaju veći rizik da zapadnu u energetsko siromaštvo tj. nedostatak pristupa pristupačnim izvorima energije. Taj je problem prepoznat kao izazov na razini EU-a. Prema Europskoj komisiji „energetsko siromaštvo je raširen problem u Europi, jer si 50 do 125 milijuna osoba ne može priuštiti odgovarajuća sredstva za postizanje ugodne topline u unutarnjim prostorima“.

[1] https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/recovery-plan-europe_hr
[2] https://sdgwatcheurope.org/cost-of-living-crisis-exacerbates-poverty-for-women-in-europe/

Međutim, ima malo dostupnih informacija ili podataka o utjecaju energetskog siromaštva na žene u EU-u; Samo nekoliko država članica donijelo definicije energetskog siromaštva i pokazatelja energetskog siromaštva, no one obično ne uzimaju u obzir spol;

Europski parlament već je 2016. donio rezoluciju o pristupu energiji kojom se poziva na rodnu dimenziju u svim energetskim politikama. Nažalost, postignut je mali napredak unatoč brojnim pozivima Europskog parlamenta i obećanjima predsjednice Komisije Ursule von der Leyen da europski zeleni plan neće „nikoga zapostaviti".

Unatoč predanosti sadašnje komisije uključivanju rodne ravnopravnosti u sve glavne inicijative, veze između rodne ravnopravnosti i područja politike europskog zelenog plana, kao i u Mehanizmu za oporavak i otpornost, nisu dostatne.

U praksi se ono što je Europska komisija dosad ostvarila u vezi sa zelenim planom može opisati kao rodno slijepa zelena tranzicija koju financira EU i koja prijeti povećavanjem postojećih rodnih i višedimenzionalnih nejednakosti.

Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda 10/2021: *Uključivanje rodno osviještene politike u proračun EU-a. Vrijeme je da se riječi pretoče u djela* također potvrđuje činjenicu da Komisija ne poštuje svoju obvezu na temelju ugovora o promicanju jednakosti između žena i muškaraca u svim područjima donošenja i provedbe politika. U izvješću se zaključuje kako pokazatelji i rodno raščlanjeni podaci često nedostaju u razvoju politika i ometaju analizu rodno osviještene politike[3]. Slijedom toga, inicijativama u okviru zelenog plana i Mehanizma za oporavak i otpornost ne osigurava se rodna ravnopravnost.

U *Indeksu ravnopravnosti spolova za 2023.: Rodna ravnopravnost i europski zeleni plan EIGE-a* također se naglašavaju nedostatak visokokvalitetnih podataka i navode da trenutačni pokazatelji nisu prikladni za svrhu. Podaci često nisu razvrstani po spolu, a pokazatelji nisu rodno osjetljivi. Slijedom toga, u dostupnim statističkim podacima EU-a ne mjere se pitanja koja su relevantna iz višedimenzionalne rodne perspektive.

Nedostatak dokaza ključni je izazov za Komisiju ako ozbiljno želi nastaviti s ispunjenjem obveze da se „nikoga ne zapostavi". Razmatranje višedimenzionalanih činjenica neophodno je za uspješno uključivanje različitih potreba i briga žena i muškaraca u politike koje čine europski zeleni plan. To je neophodno kako bi se osigurao jednak pristup financiranju koji je bez premca u povijesti i velikim mogućnostima koje nudi zelena tranzicija.

Zeleni plan mora dati prioritet socijalnoj pravednosti kako bi se riješilo rodno siromaštvo

Europa je ponovno u izvanrednom stanju, suočava se sa značajnom energetskom krizom zbog naše ovisnosti o fosilnim gorivima i nestalnog energetskog tržišta.

Socijalni aspekti europskog zelenog plana i naše energetske politike ključni su za postizanje klimatskih ciljeva EU-a i ublažavanje društveno-gospodarskih učinaka ruskog rata protiv Ukrajine.

Trenutačno najranjiviji građani EU-a plaćaju cijenu za volatilnost našeg energetskog sustava ovisnog o fosilnim gorivima. Siromaštvo ima žensko lice i već 2021., prije tekuće krize, više

[3] https://www.eca.europa.eu/hr/publications?did=58678

od 20 milijuna žena više nego muškaraca živjelo je ispod indeksa granice siromaštva u EU-u.

Europski parlament dao je nekoliko snažnih izjava o ravnopravnosti spolova i energetskoj tranziciji. U svojoj Rezoluciji od 17. veljače 2022. Parlament je priznao da se žene još uvijek suočavaju sa strukturnim i kulturnim preprekama za sudjelovanje u svim aspektima energetske i klimatske tranzicije[4].

Strukturni problemi zahtijevaju strukturna rješenja. Stoga se višedimenzionalni podaci i rodno osviješten pristup moraju odražavati u donošenju politika EU-a kako bi se suzbio porast rodno uvjetovanog siromaštva. Provedba europskog zelenog plana pruža priliku za ostvarenje obveze uključivanja rodne ravnopravnosti i višedimenzionalne perspektive u sve aktivnosti EU-a, uključujući u postupak izrade proračuna EU-a.

U izvješću se iznosi nekoliko mjera za borbu protiv porasta rodno uvjetovanoga siromaštva te se ponavljaju brojni pozovi Europskog parlamentaKomisiji da ispuni svoje obećanje da će osigurati prijelaz na zelenu energiju koji odgovara svima.

U zaključku, osiguravanje socijalno pravedne zelene tranzicije apsolutni je preduvjet za uspjeh zelenog plana i za postizanje rodne ravnopravnosti u Europskoj uniji.

[4] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-02-17_EN.html